

УДК 657.4:338.48

Ахмедова Д.М.<sup>1</sup>, Гресь-Євреїнова С.В.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> студентка, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

<sup>2</sup> канд. екон. наук, доцент, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

## **ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ**

Індустрія гостинності відіграє значну роль у розвитку економіки України, створенні робочих місць, мобілізації туристичних потоків. Водночас специфіка цього сектору породжує низку викликів для бухгалтерського обліку: різноманітні послуги, сезонність, інтенсивна зміна цін, висока частка персоналу, значна питома вага нематеріальних активів (бренд, репутація, гостинність) та нерідко невпорядкованість внутрішніх процесів.

Однією з обов'язкових умов діяльності підприємств індустрії гостинності є правильна організація ведення бухгалтерського обліку, яка створює таку систему отримання інформації, що забезпечувала б ефективне управління підприємством і примноження доходу від його діяльності. Єдиного підходу до організації обліку в галузі гостинності немає, оскільки це специфічний вид діяльності, який складається з торгівлі, виробництва та надання послуг. Цим і зумовлені особливості організації бухгалтерського обліку у сфері такого бізнесу [1].

В умовах воєнного стану, економічної нестабільності й цифрової трансформації підприємства гостинності стикаються зі зростаючими вимогами

до обліку, звітності та контролю.

Основні проблеми бухгалтерського обліку в індустрії гостинності можна виділити наступні:

1. Неповна адаптація галузевих стандартів обліку. У світі для готельного бізнесу існують спеціалізовані підходи, наприклад, USALI (Uniform System of Accounts for the Lodging Industry), які дозволяють деталізовано обліковувати доходи та витрати по функціональних підрозділах (номери, харчування, конференції, спа-послуги) [2]. В Україні застосування подібних систем є поодиноким, що ускладнює порівняння та аналітику.

2. Сезонність та змінність доходів. У індустрії гостинності доходи часто змінюються упродовж року, що ставить завдання для обліку витрат, амортизації та резервів. Недостатньо гнучкий облік призводить до спотворень фінансових результатів.

3. Висока частка персоналу та витрат на оплату праці. У готелях і ресторанах велика частина витрат припадає на заробітну плату, що ускладнює прогнозування собівартості послуг та облікову політику. Статистика показує, що середньомісячна заробітна плата в галузі гостинності суттєво відрізняється від середньої по країні.

4. Неоднорідність послуг і складність облікових процесів. Послуги гостинності включають розміщення, харчування, розваги, інші додаткові сервіси. Облік доходів та витрат за такими напрямками часто не деталізований, немає чітких внутрішньо-функціональних звітів [3].

5. Відсутність достатнього автоматизованого контролю й внутрішнього аудиту. Дослідження підкреслює недостатній рівень застосування систем контролінгу, внутрішнього аудиту та управлінського обліку на підприємствах гостинності.

6. Вплив військового стану та економічної нестабільності. Уповільнення туристичних потоків, руйнування інфраструктури, збільшення ризиків – все це призводить до підвищених витрат, невизначеності в прогнозах, що ускладнює облікову політику щодо резервів і оцінки активів.

7. Податкові та нормативно-правові аспекти. Галузь гостинності стикається з мультимедійними послугами, що потребують чіткого бухгалтерського обліку для правильного оподаткування. Недосконалість облікової політики, відсутність уніфікованих підходів підвищують ризики помилок чи санкцій.

Недостатній рівень обліку і контролю у сфері гостинності веде до заниження чи некоректного відображення доходів і витрат, що погіршує якість фінансової звітності, знижує інвестиційну привабливість підприємств і галузі загалом. Підприємства з високою часткою збиткових одиниць (як свідчить статистика) отримують слабший сигнал для ринку, що стримує відновлення й розвиток. Крім того, без адекватного обліку неможливо оперативно реагувати на зміни у попиті, витратах чи зовнішньому середовищі (наприклад, під час воєнного стану) – це підвищує ризики фінансових втрат.

Виходячи з вищевикладених проблем бухгалтерського обліку в галузі гостинності можна запропонувати наступні рекомендації:

- впровадження галузевих стандартів обліку (наприклад, USALI чи адаптованого аналогу) з деталізацією доходів/витрат за функціональними підрозділами;
- автоматизація облікових процесів і інтеграція систем бронювання/ERP/сервісів → облік для підвищення точності даних;
- розвиток систем контролінгу та управлінського обліку, включно з внутрішнім аудитом, що дозволяє своєчасно виявляти відхилення;
- формування резервів і анти-ризикових політик, зокрема в умовах нестабільності (воєнний стан, сезонні коливання);
- підвищення кваліфікації бухгалтерів і керівників підприємств гостинності – спеціалізація на особливостях галузі;
- задокументована і прозора облікова політика, що відповідає нормативам і підвищує довіру інвесторів.

Отже, бухгалтерський облік у сфері індустрії гостинності в Україні наразі

перебуває на етапі трансформації: із традиційних підходів – до більш функціонального й спеціалізованого обліку, що відповідає специфіці галузі. Проте існує значний розрив між існуючою практикою та сучасними вимогами – що породжує ризики для фінансової стабільності підприємств і подальшого розвитку галузі. Усунення цих розривів є необхідним кроком для підвищення конкурентоспроможності готельно-ресторанного бізнесу України та створення стабільної фінансової основи для відновлення й росту після криз.

### **Список використаних джерел:**

1. Гресь-Євреїнова С. В., Шелеметьєва Т. В., Мамотенко Д. Ю. Бухгалтерський облік туристичних та готельно-ресторанних підприємств. Навчальний посібник. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2023. 233 с.
2. Язіна В. А., Стоянов Г. С., Іванцов С. В. Сучасні методики оцінки фінансового потенціалу підприємства індустрії туризму та сфери гостинності. *Актуальні проблеми економіки*. 2022. № 10–11 (256–257). С. 161–165. URL: [https://eco-science.net/wpcontent/uploads/2022/10/10.22.\\_topic\\_Viktoriia-A.-Yazina-Herman-S.-Stoian](https://eco-science.net/wpcontent/uploads/2022/10/10.22._topic_Viktoriia-A.-Yazina-Herman-S.-Stoian) (дата звернення: 08.10.2025).
3. Шелеметьєва Т. В., Гресь-Євреїнова С. В., Мамотенко Д. Ю. Особливості бухгалтерського обліку витрат туристичного та готельно-ресторанного бізнесу. *Інфраструктура ринку*. 2022. №66. С. 225–230. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct66-39> (дата звернення: 08.10.2025).